

and Dance; Applied Ethnomusicology and Ethnochoreology a New Research.

Z FHS UK byla na konferenci PhDr. Zuzana Jurková, PhD. a Bc. Veronika Seidlová, obě členky nejmladší studijní skupiny – *Music and Minorities*. Jednou z prezentací této skupiny v Sheffieldu byla panelová sekce *Uncovering Layers of Memory: A Diachronic Approach to the Music of Central European Jews and Roma*, iniciovaná a vedená Z. Jurkovou. Forma panelu, tedy kolektivní prezentace kolektivního výzkumu, velmi preferovaná organizátory letošní světové konference, byla pro toto téma ideální: síť nejrůznějších vztahů propojujících střední Evropu, byla posilována (a často přímo spoluvytvářena) právě příslušníky „tradičních“ menšin: Romů a Židů. Cílem panelu bylo jednak referovat o různých typech pramenů k výzkumu hudby těchto menšin, a také ukázat, jak se v průběhu doby měnil přístup badatelů – jako zástupců majority – k oběma zkoumaným minoritám. Různé přístupy výzkumníků v různých dobách nejen vysvětlují různorodost etnomuzikologického materiálu, shromážděného za poslední století, ale také odkrývají způsob, jakým se vyvíjel pohled majoritní společnosti na tyto dvě menšiny, které tvoří neodmyslitelnou součást středoevropské intelektuální historie.

Panelová sekce byla rámována dvěma příspěvky badatelek z vídeňského Phonogrammarchivu: *The Role of Archives – Early Collections as Documents of Memory* (G. Lechleitner), a *Fieldwork as the Quest for Memory – Some Reflections* (Ch. Fennesz-Juhasz).

O situaci v českých zemích pojednaly příspěvky Z. Jurkové (*Roma Music Research as Our Mirror?*) a V. Seidlové (*The Oldest Historical Sources of the Syna-*

gogue Chant in the Czech Republic), stoletou tradici maďarského výzkumu romské hudby a vzájemného ovlivňování vědců a „předmětů“ jejich bádání prezentovala K. Kovalcsik (*Romani Approach to „Traditions“ and „Memory“*), situaci v Polsku představila B. Muszkalska ve formě krátké case study *The Presence of the Past in Musical Life of Polish Jews after Resurgence*.

„Středoevropský“ panel byl ovšem jen jedním z kamének v opulentní sheffieldské etnomuzikologické mozaice: 280 příspěvků tu předvedlo vědní disciplínu v celé šíři témat i přístupů.

Veronika Seidlová

3. MEMORIÁL PROF. J. MATIEGKY A PROF. J. MALÉHO (22. – 23. září 2005, Praha – Mělník)

Letos se konal již třetí ročník Memoriálu prof. J. Matiegky a prof. J. Malého. Pořádajícími institucemi byly Hrdličkovo muzeum člověka UK, katedra obecné antropologie FHS UK, katedra antropologie a genetiky PřFUK a město Mělník.

Vědecké symposium se odehrávalo, jak se stalo již dobrým zvykem, první den v Praze (přednášková místnost FHS UK v Jinonicích) a následující den v Mělníce, městě, ke kterému měli blízký vztah oba antropologové, na jejichž počest Memoriál vznikl. Tento den se také uskutečnila vzpomínková akce u Matiegkova památníku na Chloumku. V Mělníce si účastníci mohli s doplňujícím výkladem prohlédnout místa spojená s těmito významnými osobnostmi české antropologie (pamětní deska

prof. J. Matiegky a prof. J. Malého narodném domě J. Malého, kostnice). Odborného setkání se v obou dnech zúčastnilo více jak tři desítky zástupců současné antropologie.

V úvodním projevu Doc. B. Škvařilová vyzdvihla přínos konference jako společné setkání sociálně-kulturních i biologických antropologů. Vyjádřila přitom přání, aby se přednáškový cyklus i diskuse staly obohacením pro všechny zúčastněné a daly podnět k přemýšlení o poslání antropologie. Dále vystoupili:

Z. Šmahel (Česká antropologie v proměnách času – chybí komunikace?; PřFUK) – v referátu se autor zaměřil na široké spektrum české antropologie a upozornil na nutnost různých kritérií při hodnocení jednotlivých oblastí.

B. Škvařilová (Výzkumy přírodních národů – sbírky HMČ UK; FHS UK, HMČ UK) – v přednášce byly uvedeny nové poznatky biologického i kulturního charakteru o exponátech unikátních sbírek, které nesou jména slavných antropologů.

P. Vašátko (Rehabilitace vědy o člověku 60 let poté; PF UP Olomouc) – cílem příspěvku bylo připomenout zneužití antropologie jako vědy v 30. a 40. letech 20. století v nacistickém Německu na bázi rasové teorie spolu s konkrétními důsledky, nejen v podobě norimberských rasových zákonů.

M. Prokopec (Aktivita biologů při zrodu ČSAV; SZÚ, Praha) – v roce 1953 se uskutečnilo jednání ČSAV konference v Liblicích. Zde bylo navrženo vytvoření celostátní organizace pro studium Purkyňovských otázek. Autor se tohoto setkání účastnil a vzpomíná na průběh a výsledky této paměťohodné události.

P. Bláha, J. Vignerová (Tělesný habitus současných českých dětí a adolescen-

tů; PřFUK) – referenti uvedli data z VI. celostátního antropologického výzkumu dětí a mládeže 2001 a analyzovali získané výsledky vzhledem ke stavu z minulých šetření.

L. Krejčovský (Relativní velikost vybraných lineárních dimenzí těla v závislosti na tělesné výšce; PF UP Olomouc) – v příspěvku byly předneseny výsledky výzkumů proporčních změn výškových a délkových dimenzí k výšce těla.

L. Jiroutová (Vyjádření dynamiky růstu tělesných znaků u českých dětí ve věku od 7 do 15 let pomocí rychlostních křivek; PřFUK) – přednášející se zabývala sledováním hodnot tělesných charakteristik dětí a dospívající mládeže. Součástí byla také prezentace modelových grafů a tabulek.

H. Zamrazilová, P. Bláha (V praxi využívané metody stanovení tukové složky u obézní populace; PřFUK) – cílem sdělení bylo zhodnotit přesnost stanovení tělesného složení antropometrickými metodami (rovnice dle Matiegky, Pařízkové).

J. Velemínská, S. Katina, Z. Šmahel (Analýza tvaru obličejového skeletu u pacientů s celkovým jednostranným rozštěpem rtu a patra: metoda geometrické morfometrie; PřFUK) -pojednávání studie byla založena na longitudinálním kranio-metrickém sledování teleRTG snímků u pacientů s celkovým jednostranným rozštěpem rtu a patra v období puberty. Autoři pomocí TPS hledali funkci, která transformuje tvar obličeje v 10 letech spolu se souřadnicovou sítí do tvaru obličeje v 15 letech.

M. Hovořáková (Časný prenatalní vývoj mléčné dentice a vestibulum oris horní čelisti u člověka; PřFUK, ÚEM AV ČR) – cílem studie bylo longitudinálně sledovat vývoj mléčné dentice a vestibulum oris horní čelisti v 6. – 9. týdnu prenatalního

vývoje na sériových histologických a počítačových 3D rekonstrukcích.

M. Žaloudková, V. Černý (Sekvenční variabilita mtDNA v oáze al-Hajez, Egypt; AV ČR) – v rámci egyptologického a antropologického průzkumu oázy al-Hajez (západně od Káhiry) byla studována sekvenční variabilita dvou hypervariabilních úseků kontrolní oblasti u místních obyvatel. Příspěvek referuje o získaných informacích.

A. Kračmarová, H. Bruchová, V. Černý, R. Brdička (Detekce Y-chromozomových haploskupin s využitím LabMAP Luminex technologie; ÚHKT, Praha, AÚ AV ČR) – příspěvek se věnoval výzkumu, jehož smyslem bylo identifikovat Y-chromozomové haploskupiny u obyvatelstva v ČR.

E. Ehler, R. Marvan, I. Mazura (Y chromozomální STR polymorfizmy; PřFUK, EuroMISE Centrum-Kardio) – v referátu byl představen PCR systém pro analýzu čtyř mikrosatelitních míst. Dále byla prezentována charakteristika nových Y-STR polymorfizmů pro českou populaci.

P. Čapek (Hypertrofická diomyopatie: molekulární genetická analýza genů TNNT2 a MYH7; PřFUK) – přednášející informoval o výzkumu zaměřeném na molekulárně genetickou analýzu specifických oblastí genů MYH7 a TNNT2 u souboru pacientů s hypertrofickou kardiomyopatií.

Z. Musil (Mutační analýza genu pro srdeční troponin I u české populace pacientů s hypertrofickou kardiomyopatií; PřFUK) – autor seznámil posluchače s výzkumem, který byl realizován v laboratoři forensní antropologie a molekulární genetiky na PřFUK.

J. Šimová, P. Čapek, J. Dudra, J. Lindner, I. Mazura (Mutační analýza v FBN-1 genu u osob s poruchou cévní stěny; PřFUK) –

oblastí zájmu byla cílatovaná ascendentní aorta. Výsledky sekvenace byly porovnávány s mezinárodní elektronickou databází.

T. Krausová (Vývojové vady u kuřete po krátkodobé hypertemii; PřFUK, ÚEM AV ČR) – záměrem práce bylo určit rozmezí teplot, které narušují vývoj zárodku kuřete po krátkodobém působení a stanovit kritické periody pro vznik vývojových vad. Data z těchto výzkumů umožní získat odpověď na to, zda samotné zvýšení teploty u člověka může vyvolat vrozené vady.

H. Světlíková (Vliv temperamentu na neverbální komunikaci dětí; FHS UK, HMČ UK) – v etologicko-psychologické studii vycházela autorka z teze, že temperament je určen převážně biologicky a u člověka se projevuje určitým způsobem jeho citové reakce a sledovala, jakým způsobem temperament ovlivňuje neverbální komunikaci dětí mladšího školního věku.

J. Brůžek, V. Blažek, P. Galeta (Jindřich Matiegka – zakladatel oboru paleodemografie: Vytčené cíle a jejich dnešní naplnění; FF ZČU Plzeň, Laboratoire d'Anthropologie, Université Bordeaux) – autoři sdělení připomněli přínos prof. Jindřicha Matiegky k utváření nové antropologické disciplíny, „prehistorické demografie“. Dále poukázali na rozvoj této disciplíny ve světle Matiegkových idejí završený tzv. Rostockým manifestem.

L. Hroníková (České a moravské – nejen – uměle deformované lebky z doby stěhování národů. Sbírká HMČ UK; FHS UK, HMČ UK) – v příspěvku autorka referovala o proběhlé dokumentaci univerzitní sbírky HMČ a identifikaci některých exponátů. Studovanou kolekci zasadila do dějinného kontextu a na základě spolupráce s MZM, Brno určila archeologické nálevé souvislosti.

M. Heřmanský (Tělesné modifikace v tradiční šajenské kultuře 19. století; FHS UK, HMČ UK) – příspěvek byl zaměřen na vliv tělesných modifikací vzhledem k sociálnímu statutu a prestiže jedince s ohledem na to, zda podstoupil nebo nepodstoupil modifikační zákrok.

P. Zítková (Výskyt Harrisových linií na dlouhých kostech dolní končetiny u jedinců z Pachnerovy sbírky; PřFUK) – autorka se věnovala studiu ukazatelů dočasného pozastavení růstu kostí. Analýzu HL byla provedena na souboru 81 jedinců z Pachnerovy sbírky.

P. Mottl (Epigenetické znaky na kraniálním skeletu; PřFUK) – přednášející seznámil s výzkumem 35 lebek (pražská populace z let 1933–35), kdy sledoval 72 epigenetických znaků. Výstupní data následně porovnal s výsledky získanými jinými autory.

L. Bigoni, J. Velemínská, P. Trefný (Možnosti využití 3D zobrazovacích metod v osteologii; PřFUK, VÚS, 1. LF UK, Praha) – příspěvek objasnil posluchačům princip využití metody geometrické morfometrie, která umožňuje analyzovat tvar dvojrozměrných a trojrozměrných objektů. Součástí byly i základní informace o přístrojovém a softwarovém vybavení pracoviště (3D scanner MicroScribe, Roland LPX, program Rhinoceros, Pixform a Picza).

M. Dohnalová (Antropologie občanské společnosti a občanský sektor; FHS UK) – příspěvek ozřejmil multidisciplinární charakter oboru Občanský sektor a jeho návaznost na antropologické vědy.

H. Nájemníková (Charitativní činnost Spolku paní a dívek českých v Litomyšli v 80. a 90. letech 19. století a v době 1. světové války; FHS UK, HMČ UK) – příspěvek byl věnován veřejně prospěšným aktivitám

Spolku paní a dívek působící v Litomyšli ve vymezeném časovém období.

P. Jeřábková (Nigerijci v ČR; FHS UK) – prezentace antropologického výzkumu Nigerijců žijících v ČR s akcentem na konfrontaci výchozího modelu kultury a kultury české společnosti.

A. Šajnerová (Záhada rituálních nástrojů ze Svatyně nože, Egypt; HMČ UK) – autorka v referátu dokládá přínos tra-seologické analýzy na konkrétním příkladu výzkumu obětních nožů z tzv. Svatyně nože (Egypt).

Letos poprvé bylo součástí tradičního Memoriatu předání ceny prof. MUDr. RNDr.h.c. Emanuela Vlčka, DrSc. absolventu PGS UK do věku čtyřiceti let, který se profesionálně zabývá antropologií a dosáhl v ní mimořádných výsledků. Historicky prvním oceněným se stal vedoucí antropologického oddělení Národního muzea RNDr. Petr Velemínský, Ph.D.

Božena Škvařilová, Linda Hroníková

MAD 2005 – MULTIDISCIPLINARY APPROACHES TO DISCOURSE: SALINCE IN DISCOURSE.

(5. – 8. října 2005, Chorin – Berlin, Německo)

Se začátkem nového školního roku se konalo v pořadí již šesté pracovní setkání výzkumníků a badatelů nejrůznějších oborů „MAD 2005“. Tento co do rozměru malý, ale po odborné stránce vysoce kvalitní mezinárodní workshop se ve dvouletých